

A Východiska predikce

Predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k **11. 1. 2011**. Politická rozhodnutí, nově publikované statistiky ani vývoj na světových finančních či komoditních trzích po tomto datu už nemohly být brány v úvahu.

Údaje z předchozí predikce z října 2010 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2013 a 2014 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v dalším textu komentován.

Prameny tabulek a grafů: ČSÚ, ČNB, MF ČR, Eurostat, MMF, OECD, ECB, The Economist, vlastní výpočty.

A.1 Vnější prostředí

Ekonomický výkon

Oživení ve světové ekonomice pokračuje, je však nerovnoměrné a jeho tempo je zatím pozvolné. Ve velkých rozvíjejících se ekonomikách včetně Číny a Indie se pro rok 2011 očekává mírné zpomalení vysokého růstu. Růst ve vyspělých ekonomikách je slabší, ale proti předchozím předpokladům roste optimismus, především v USA. Ceny komodit začaly výrazně růst.

Ekonomika USA vzrostla v prvních dvou čtvrtletích 2010 mezičtvrtletně o 0,9 %, resp. 0,4 %, ve 3. čtvrtletí o 0,6 % (*proti 0,5 %*). Míra inflace byla v říjnu na 1,2 %. Míra nezaměstnanosti, která od ledna 2010 stagnovala těsně pod 10 %, v prosinci klesla na 9,4 % (v listopadu 9,8 %).

I přes poměrně mírné tempo růstu (podle předpokladů by HDP roku 2010 měl překročit úroveň roku 2007), zavládl v americké ekonomice na přelomu roku mírný optimismus. Přispěla k němu posílená spotřeba ve vánoční sezóně (jinak spotřeba domácností roste už pět čtvrtletí, byť pomaleji ve srovnání s lety prosperity), i růst na akciových trzích. Největší vzpruhou byl nečekaně silný prosincový přírůstek zaměstnanosti v soukromé sféře, i první výraznější pokles míry nezaměstnanosti. Očekává se ovšem, že trh práce se bude zotavovat ještě několik let. Další výraznou pozitivní zprávou bylo dosažení dohody mezi vládou a opozicí o prodloužení daňových úlev i na rok 2011, což se vzápětí odrazilo na náladě spotřebitelů i firem.

Přitom pokračuje proces oddlužování firem i soukromníků. Silnější oživení se předpokládá až po konsolidaci a začátku růstu cen nemovitostí. Státní dluh dosáhl hranice 100 % HDP, na pokraji bankrotu je několik států Unie a řada municipalit.

Stimulaci poskytuje hospodářství centrální banka, která nadále udržuje pásmo pro hlavní refinanční sazbu na 0–0,25 % a pokračuje v „kvantitativním uvolňování“, jehož ukončení se očekává nejdříve ve 3. čtvrtletí 2011.

HDP v eurozóně (EA12) rostl ve 2. a 3. čtvrtletí 2010 mezičtvrtletně o 1,0 % a 0,3 % (*proti 0,4 %*). Největší podíl na tom má ovšem silný růst německé ekonomiky.

Vývoj v eurozóně je značně nerovnoměrný, v roce 2010 ještě poklesl HDP Řecka, Irska a Španělska a tyto země budou patrně i letos blízko nulového růstu nebo v poklesu. Také inflace je v eurozóně nerovnoměrná. V prosinci meziroční inflace eurozóny vzrostla, především vlivem růstu cen energie na 2,3 % z listopadových 1,9 %, s rozpětím od deflace v Irsku (–0,8 %) přes 1,9 % v Německu až po 5,2 % v Řecku. Průmyslová výroba v EA12 průběžně roste: v listopadu meziročně o 7,4 %, v Německu o 11,4 %. Současně se udržuje vysoká nezaměstnanost, která v EA12 stagnovala na 10,1 %. Ve Španělsku činí 20,6 %, na Slovensku 14,5 % a v Irsku 13,9 %. Výjimkou je SRN, kde už čtvrtý měsíc dosahuje jen 6,7 %.

Zajímavá, a svým způsobem výjimečná, je situace v Německu. Po propadu HDP, který byl v roce 2009 (–4,7 %) hlubší než průměr EA, následoval v roce 2010 růst silně nad průměrem EA (3,6 %). Ačkoliv mohutný růst ve 2. čtvrtletí (2,2 % mezičtvrtletně) byl nepochybně jednorázovým jevem, i ve 3. čtvrtletí německá ekonomika rostla o solidních 0,7 % (*v souladu s predikcí*) a předstihové indikátory i nadále naznačují pokračování silné ekonomické aktivity. Pozitivní je, že růst je nejen výsledkem silného exportu, ale i domácí spotřeby.

Většina zemí eurozóny sleduje program fiskální konsolidace. ECB nadále udržuje hlavní refinanční sazbu na 1,00 % a pomáhá některým ekonomikám nákupem státních dluhopisů. Hospodářská politika eurozóny stojí před obtížným úkolem. I pokud se podaří úspěšně vyhnout problémům kolem platební schopnosti některých zemí, nerovnoměrnost vývoje mezi členskými zeměmi je značná a výkonnost německé ekonomiky na jedné straně a stagnace tak velké ekonomiky, jako je španělská, nutně bude vzbuzovat odlišné názory na řešení.

Polská a slovenská ekonomika těží z toho, že nedošlo k problémům v bankovním sektoru.

Slovensko znovu vykazuje vysoké růsty HDP, které jsou obdobně jako v období před recesí taženy exportem. Ve 3. čtvrtletí byl vykázan růst ve výši 1,0 %

mezičtvrtletně (proti 0,4 %), růst za rok 2010 odhadujeme na 4,1 % (proti 4,0 %). Průmyslová výroba v říjnu 2010 vzrostla meziročně o 13,3 %. Míra nezaměstnanosti činila v listopadu 14,5 %, což je druhá nejvyšší hodnota v eurozóně. Důsledkem je zřejmě pokles spotřeby domácností, která byla dlouho jedním z tahounů růstu: za tři čtvrtletí roku 2010 meziročně klesla o 0,5 %. Deficit veřejných financí se v roce 2010 oproti očekávání zhoršil na cca 8 % HDP. Vláda proto připravila konsolidační opatření, která ho v roce 2011 mají snížit o cca 2,5 p.b.

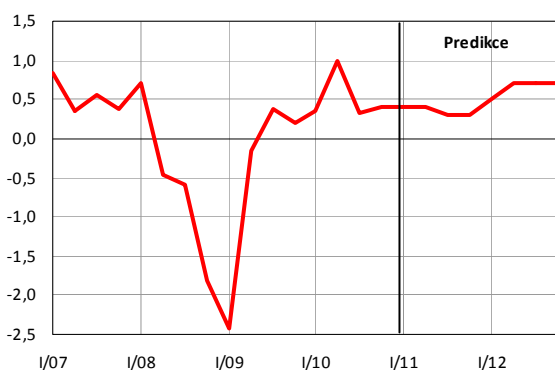
Polská ekonomika se v roce 2009 jako jediná v EU vyhnula recesi a dále dynamicky roste – o 1,1 % mezičtvrtletně (proti 0,5 %) ve 3. čtvrtletí. Růst za rok 2010 odhadujeme na 3,8 % (proti 3,2 %). Velikost domácího trhu usnadňuje, aby byl růst tažen domácí poptávkou. Ta na rozdíl od Slovenska setrvale rostla, za první tři čtvrtletí roku 2010 o 3 %. Míra nezaměstnanosti v listopadu stagnovala na 9,8 %. Růst v roce 2011 bude podpořen infrastrukturními investicemi před blížícím se evropským fotbalovým mistrovstvím. Deficit veřejných financí za rok 2010 se přiblížil k 8 % HDP a státní dluh k 55 %, což vede k zahájení úsporných opatření a zvýšení DPH.

Naše predikce vychází opět z předpokladu, že nedojde k dalším výrazným otřesům na finančních trzích. Pro rok 2011 očekáváme oživení s výraznými rozdíly mezi jednotlivými regiony světa. Zatímco růst vyspělých ekonomik bude přes určité zlepšení stále poměrně slabý, růst rozvíjejících se trhů bude nadále dynamický.

U ekonomiky USA očekáváme v roce 2010 růst o 2,8 % (proti 2,7 %). Pro rok 2011 zvyšujeme odhad růstu na 2,9 % (proti 2,5 %). Oživení bude nadále zpomalovat vysoká nezaměstnanost.

Graf A.1.1: Růst HDP v EA12

mezičtvrtletní růst v % (po očištění o vlivy sezón a pracovních dnů)

V ekonomice EA12 odhadujeme za rok 2010 zvýšení HDP na 1,7 % (proti 1,6 %). I v roce 2011 by měl růst dosáhnout 1,7 % (proti 1,5 %). Rizika mohou

představovat především problémy ve finančním sektoru mnoha zemí, vysoké zadlužení veřejných rozpočtů a také nerovnoměrnost vývoje v zemích eurozóny.

Ceny komodit

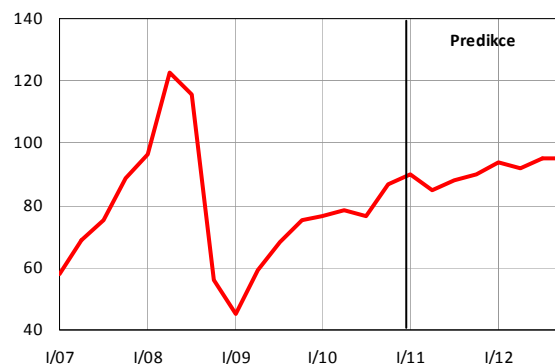
Obnovený tlak na ceny komodit v posledním čtvrtletí 2010 je příznakem růstových očekávání. Průměrná cena ropy Brent za 4. čtvrtletí 2010 dosáhla 86,7 USD za barel (proti 79 USD) a ve srovnání s předchozím čtvrtletím vzrostla o 14 %. Průměr za rok 2010 dosáhl 79,7 USD.

Odhad budoucího vývoje je mimořádně obtížný, setkávají se tu protichůdné vlivy. Spotřeba je stále „dvourychlostní“, její pokles ve vyspělých ekonomikách je vyvažován poptávkou Číny a dalších zemí, ale v zásadě roste. Vliv má také opět probíhající spekulace na ceny komodit, resp. vývoj kurzu dolaru. Opačným směrem působí vlivy omezující poptávku po ropě. Mezinárodní energetická agentura IEA uvádí v nejnovějším Energy Outlooku 2010 jako jeden z klíčových faktorů stupeň politické akce na omezení rostoucí poptávky po ropě a z ní vznikajících emisí.

Pro rok 2011 jsme provedli úpravu odhadu směrem vzhůru na 88 USD/barel (proti 84). Rizika predikce jsou vychýlena směrem vzhůru.

Graf A.1.2: Cena ropy Brent

v USD za barel

Už delší dobu také významně rostou ceny potravin. Index FAO cen potravinářských komodit v prosinci překonal rekordní maximum z června 2008, obdobný index MMF se k tomuto maximum přiblížil. Ačkoliv v případě cen obilovin jsou v pozadí především anomálie ve vývoji počasí v roce 2010, nelze podceňovat ani vliv spekulací podobně jako v létě 2008.

Globální finanční trhy

Krise veřejných financí na periferii eurozóny vstoupila v závěru roku 2010 do dalšího dějství. O finanční pomoc ze společného záchranného mechanismu EU a MMF totiž koncem listopadu požádalo Irsko. Celková výše pomoci Irsku by měla činit 85 mld. eur, sama irská vláda by se však na této sumě měla podílet 17,5 mld. eur (z Národního penzijního rezervního fondu a jiných zdrojů). Výše externí pomoci by tedy měla dosáhnout „pouhých“ 67,5 mld. eur. Třetinu z této částky (22,5 mld. eur) by Irsko mělo obdržet prostřednictvím EFSM¹, třetinu od MMF a zbylých 22,5 mld. od EFSF² a formou bilaterálních půjček od Velké Británie, Dánska a Švédska.

Až 35 mld. eur by přitom mělo směřovat do irského bankovního sektoru, jehož relativní velikost (v poměru k velikosti irské ekonomiky) je jednou z příčin současných irských potíží. Z těchto 35 mld. eur by 10 mld. eur mělo být využito k okamžité rekapitalizaci bank.

Zajímavá na celé záležitosti ohledně finanční pomoci Irsku je skutečnost, že Irsko dlouho pomoc EU/MMF odmítalo, a byli to zejména představitelé EU, kteří v tomto směru na Irsko vyvíjeli nátlak. Důvodem byly patrně obavy o šíření finanční nákazy i do dalších zemí PIIGS, zejména Portugalska a Španělska, pokud by Irsko s žádostí o pomoc otálelo (Irsko, na rozdíl od Řecka, přitom nemělo akutní problémy s likviditou). Naděje, že se šíření finanční nákazy podaří předejít zapojením Irska do záchranného mechanismu EU/MMF, se ovšem ukázaly jako plané. Opakuje se totiž stejný sled událostí jako v květnu – rapidní eskalace napětí na finančních trzích, politická reakce (žádost Irska o finanční pomoc) a dočasné zklidnění následované opětovným růstem výnosů a spreadů.

Příznačná je také rétorika, jíž se politická reprezentace států, které se ocitnou v „hledáčku“ finančních trhů, snaží (poněkud neúspěšně) finanční trhy uklidnit. Irsko tak nejprve tvrdilo, že není jako Řecko, Portugalsko a Španělsko nyní intenzivně opakují, že nejsou jako Řecko a Irsko. Výnosy státních dluhopisů zemí PIIGS, spready vůči německým dluhopisům (tedy v podstatě riziková přírážka) i CDS spready jsou přitom na rekordně vysokých úrovních a bez viditelné tendence k poklesu. Lednové aukce portugalských a španělských dluhopisů se sice setkaly se slušným zájmem, investoři ale požadovali vysoké výnosy. Ty jsou zejména v případě

Portugalska, při zohlednění jeho růstových vyhlídek, neudržetelně vysoké.

Na vývoj v eurozóně reagovaly také ratingové agentury, které některým ze zemí PIIGS opět snížily hodnocení úvěrových závazků. Agentura Fitch v prosinci snížila rating Irska o tři stupně (z A+ na BBB+, výhled stabilní), agentura Moody's dokonce o pět stupňů (z Aa2 na Baa1, výhled negativní). Downgradu se nevyhnulo také Portugalsko, jemuž agentura Fitch snížila koncem loňského roku rating o 1 stupeň (z AA– na A+, výhled negativní). V lednu pak tatáž agentura snížila rating i Řecka (z BBB– na BB+, výhled negativní), jehož dlouhodobé závazky se tak v hodnocení této agentury dostaly do neinvestičního pásma.

Řecko sice podle listopadové hodnotící mise EK, ECB a MMF ke konci září plnilo veškerá kvantitativní kritéria, jimiž bylo podmíněno poskytnutí další tranše finanční pomoci ve výši 9 mld. eur od zemí eurozóny a MMF, nicméně listopadová revize údajů o deficitu a dluhu sektoru vlády (deficit sektoru vlády za rok 2009 byl revidován z 13,6 % na 15,4 % HDP, dluh vládního sektoru ve stejném období pak ze 115,1 % na 126,8 % HDP) jasně ukazuje, že Řecko je teprve na počátku dlouhé cesty k nápravě veřejných financí.

Objevují se také spekulace o možném navýšení prostředků stávajícího záchranného mechanismu, zároveň se však diskutuje záchranný mechanismus trvalý, jehož vznik již v prosinci podpořila Evropská rada. Tento Evropský mechanismus stability (European Stability Mechanism, ESM) by stávající mechanismy EFSF a EFSM měl nahradit od poloviny roku 2013. V případě, že by se některý stát eurozóny dostal do finančních obtíží a jednalo by se pouze o krizi likvidity, by ESM tomuto státu poskytl finanční pomoc podmíněnou plněním dojednaných podmínek. Pokud by se ale došlo k závěru, že je daná země nesolventní, přišly by na řadu tzv. *collective action clauses* (CAC). Jednalo by se v podstatě o jakási pravidla, která by měla být nedílnou součástí všech dluhopisů zemí eurozóny emitovaných od roku 2013 a jež by měla poskytovat právní rámec pro vyjednávání dlužníka s věřiteli. Ti by mj. měli mít možnost kvalifikovanou většinou rozhodnout o změně podmínek splácení (prodloužení doby splatnosti, haircut apod.).

Určitý problém, který se s ESM pojí, je potřeba změnit primární legislativu. Po čistě ekonomické stránce je ovšem podstatnější to, že případné schválení ESM by mohlo snížit atraktivitu dluhopisů emitovaných od roku 2013, a to zejména v porovnání s dluhopisy, které CAC nezahrnují (CAC explicitně umožňují tzv. „očesání“

¹ European Financial Stability Mechanism

² European Financial Stability Facility

investorů). Otázkou tedy je, zda by zavedením CAC nedošlo k nárůstu požadovaných výnosů státních dluhopisů, což by mělo negativní dopad na stabilitu veřejných financí.

Vzhledem ke značné složitosti vzájemných vazeb mezi finančním sektorem, vládou a ostatními sektory reálné ekonomiky, a také s přihlédnutím k frekvenci, v jaké se

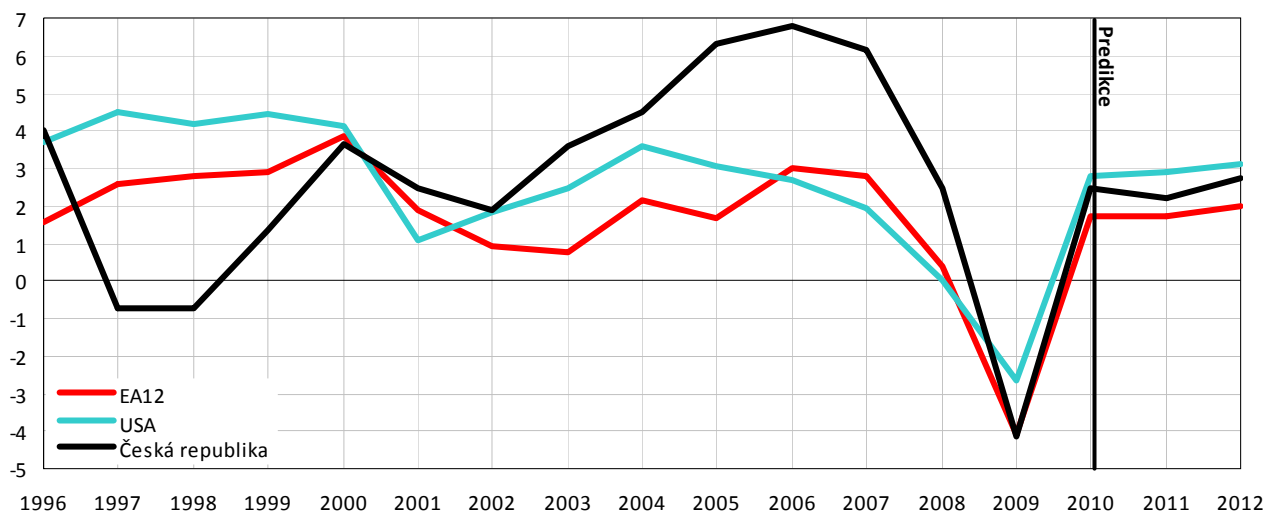
v současnosti objevují nové informace často dosti zásadního charakteru, je téměř nemožné určit, zda, kdy a s jakou intenzitou dopadne vývoj v zahraničí na českou ekonomiku. Nadále však platí, že vnější prostředí představuje pro tuzemskou ekonomiku významný zdroj rizik, která je potřeba pozorně monitorovat.

Tabulka A.1.1: **Hrubý domácí produkt** – roční růst ve stálých cenách v %, sezónně neočištěná data

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
								Odhad	Predikce	Predikce
EU27	1,3	2,5	2,0	3,2	3,0	0,5	-4,2	1,7	1,8	2,1
EA12	0,8	2,1	1,7	3,0	2,8	0,4	-4,1	1,7	1,7	2,0
Německo	-0,2	1,2	0,8	3,4	2,7	1,0	-4,7	3,6	2,3	2,1
Francie	1,1	2,5	1,9	2,2	2,4	0,2	-2,6	1,6	1,6	2,0
Spojené království	2,8	3,0	2,2	2,8	2,7	-0,1	-4,9	1,7	1,9	2,0
Rakousko	0,8	2,5	2,5	3,6	3,7	2,2	-3,9	1,8	1,8	2,0
USA	2,5	3,6	3,1	2,7	1,9	0,0	-2,6	2,8	2,9	3,1
Maďarsko	4,0	4,5	3,2	3,6	0,8	0,8	-6,7	1,1	2,4	3,1
Polsko	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,7	3,8	4,0	4,3
Slovensko	4,8	5,1	6,7	8,5	10,5	5,8	-4,8	4,1	3,1	4,1
Česká republika	3,6	4,5	6,3	6,8	6,1	2,5	-4,1	2,5	2,2	2,7

Graf A.1.3: **Hrubý domácí produkt**

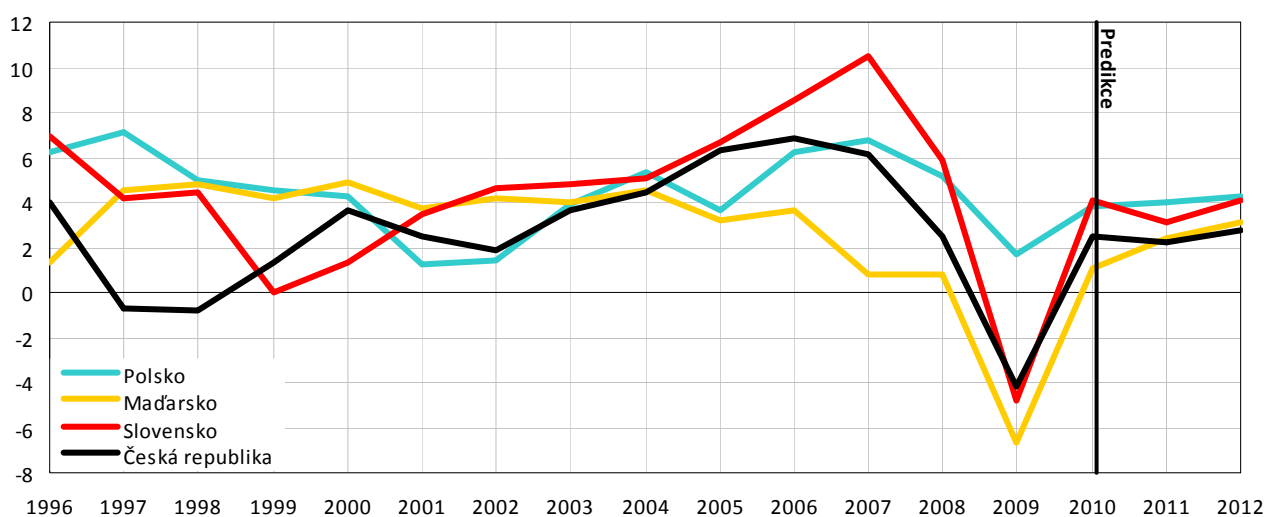
růst proti předchozímu roku v %, sezónně neočištěná data

Tabulka A.1.2: **Hrubý domácí produkt – čtvrtletní**
růst ve stálých cenách v %, sezónně očištěná data

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
EU27	mezičtvrtletní	0,4	1,0	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,3
	meziroční	0,6	2,0	2,2	2,3	2,3	1,8	1,6	1,5
EA12	mezičtvrtletní	0,4	1,0	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
	meziroční	0,8	1,9	1,9	2,1	2,2	1,5	1,5	1,4
Německo	mezičtvrtletní	0,6	2,3	0,7	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
	meziroční	2,1	3,9	3,9	4,1	4,0	2,1	1,7	1,5
Francie	mezičtvrtletní	0,2	0,6	0,3	0,5	0,4	0,3	0,5	0,4
	meziroční	1,2	1,6	1,7	1,6	1,8	1,5	1,7	1,6
Spojené království	mezičtvrtletní	0,3	1,1	0,7	0,5	0,3	0,5	0,3	0,4
	meziroční	-0,3	1,6	2,7	2,7	2,7	2,0	1,6	1,5
Rakousko	mezičtvrtletní	0,0	1,2	0,9	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
	meziroční	0,1	2,1	2,5	2,5	2,8	1,9	1,3	1,2
USA	mezičtvrtletní	0,9	0,4	0,6	0,5	0,8	0,8	0,9	0,9
	meziroční	2,4	3,0	3,2	2,5	2,4	2,8	3,0	3,4
Maďarsko	mezičtvrtletní	1,0	0,4	0,8	0,3	0,6	0,6	0,7	0,7
	meziroční	-1,1	0,6	2,2	2,6	2,1	2,4	2,2	2,6
Polsko	mezičtvrtletní	0,7	1,2	1,3	0,4	1,0	1,0	1,2	1,0
	meziroční	3,1	3,8	4,7	3,7	4,0	3,8	3,6	4,3
Slovensko	mezičtvrtletní	0,8	1,0	1,0	0,7	0,6	0,6	0,9	0,9
	meziroční	4,6	4,4	4,2	3,5	3,3	2,9	2,8	3,0
Česká republika	mezičtvrtletní	0,6	0,8	1,0	1,0	0,1	0,4	0,5	0,3
	meziroční	1,0	2,3	2,8	3,5	2,9	2,6	2,1	1,4

Graf A.1.4: **Hrubý domácí produkt – vybrané tranzitivní země**
růst proti předchozímu roku v %, sezónně neočištěná data

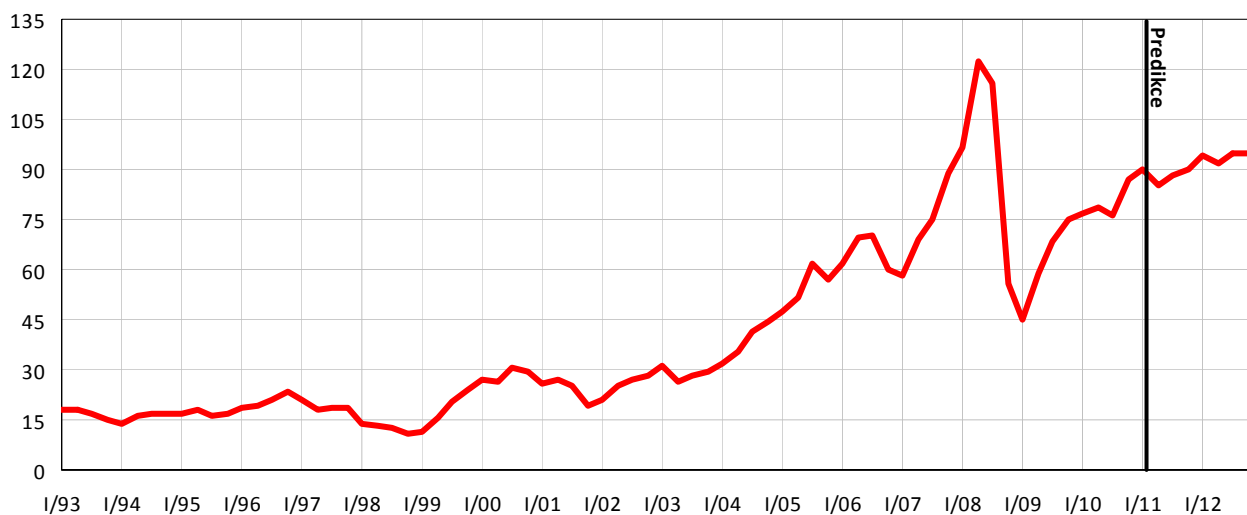
Tabulka A.1.3: Světové ceny komodit – roční
ceny okamžitého dodání

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
											Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	28,8	38,3	54,4	65,4	72,7	97,7	61,9	79,7	88	94	
	růst v %	14,0	33,0	42,0	20,1	11,2	34,4	-36,7	28,7	10,8	6,5	
Index v CZK	2005=100	62,4	75,6	100,0	113,4	113,3	127,7	90,5	116,8	126,7	131,0	
	růst v %	-1,7	21,1	32,3	13,4	-0,1	12,7	-29,1	29,1	8,5	0,0	
Pšenice	USD/t	146,1	156,9	152,4	191,7	255,2	326,0	223,6	223,8	.	.	
	růst v %	-1,6	7,3	-2,8	25,8	33,1	27,7	-31,4	0,1	.	.	
Index v CZK	2005=100	113,0	110,5	100,0	118,7	142,0	152,1	116,7	117,1	.	.	
	růst v %	-15,2	-2,3	-9,5	18,7	19,6	7,1	-23,3	0,3	.	.	

Tabulka A.1.4: Světové ceny komodit – čtvrtletní
ceny okamžitého dodání

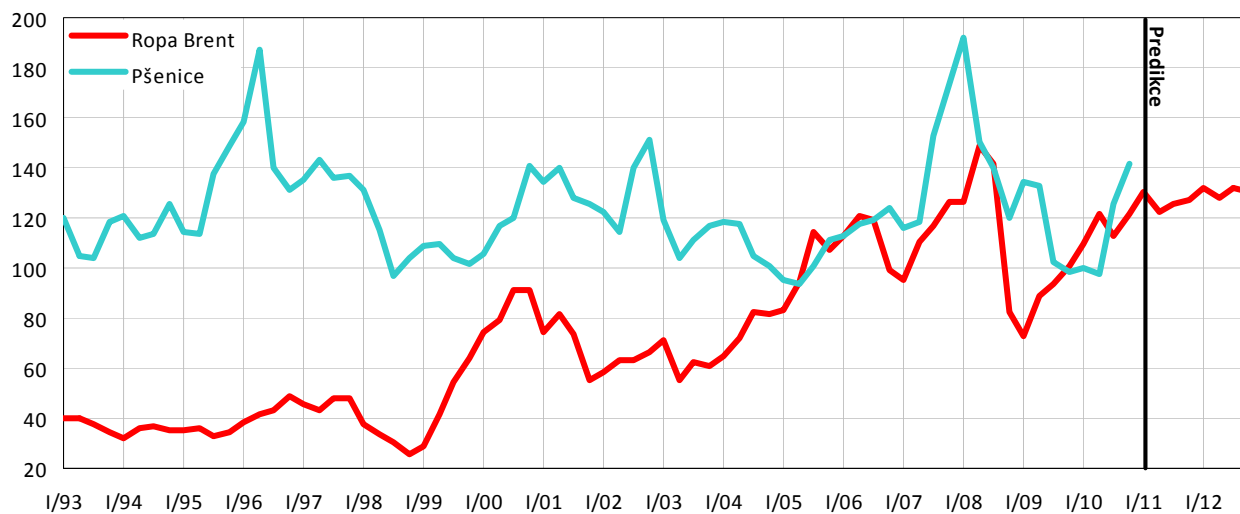
		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	76,7	78,7	76,4	86,8	90,0	85,0	88,0	90,0
	růst v %	70,4	33,2	11,7	15,7	17,3	8,0	15,2	3,7
Index v CZK	2005=100	109,9	121,4	112,9	121,3	130,4	122,2	125,6	127,5
	růst v %	50,4	37,0	20,4	20,5	18,7	0,6	11,3	5,1
Pšenice	USD/t	195,7	177,5	237,9	283,9
	růst v %	-15,6	-28,4	13,9	38,2
Index v CZK	2005=100	100,2	97,9	125,7	141,9
	růst v %	-25,6	-26,4	22,9	43,9

Graf A.1.5: Dolarová cena ropy
USD/barel

Graf A.1.6: Korunové indexy světových cen komodit

index 2005=100

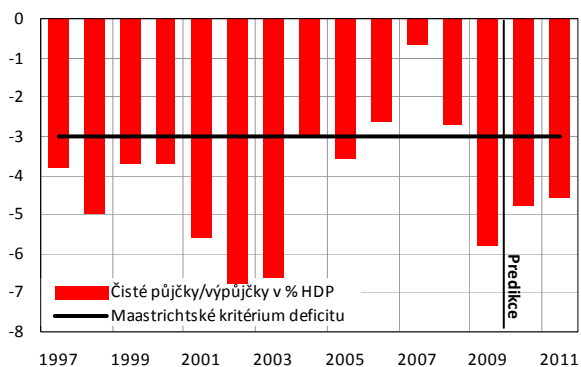

A.2 Fiskální politika

Hospodaření sektoru vládních institucí bylo v minulých letech pozitivně ovlivněno především vrcholící fází ekonomického cyklu. Proběhnuvší recese však již od roku 2008 přináší zhoršení výsledků, a odhaluje tak strukturální problémy v hospodaření vládního sektoru.

Graf A.2.1: Saldo vládního sektoru

v % HDP

Deficit sektoru vlády za rok 2010 dosáhl podle předběžných odhadů MF hodnoty 176,7 mld. Kč, což představuje 4,8 % HDP.³ Ve srovnání s posledním odhadem z října, kdy byl odhadován deficit o více jak 13 mld. Kč vyšší (5,1 % HDP), to představuje mírné zlepšení.

Za zlepšením stojí pozitivní vývoj na finančních trzích, kde došlo k poklesu úrokových sazeb ve všech emitovaných splatnostech výnosové křivky státních dluhopisů. To indikuje pokles rizikové prémie ČR jako odraz pozitivního hodnocení implementace fiskální konsolidační strategie. Tato skutečnost byla částečně zohledněna již v minulém odhadu.

Na výdajové straně se pozitivně vyvíjela kategorie státní sociální podpory, kdy díky aktivním opatřením vlády v roce 2010 došlo k mírnému poklesu výdajů v této oblasti. Mírný pokles nastal také u mzdových nákladů vládního sektoru, což je důsledek personální optimalizace jednotlivých úřadů.

Výsledek uplynulého roku se sice jeví poměrně optimisticky, je ovšem třeba zdůraznit některé skutečnosti. Daňové příjmy vzrostly v roce 2010 o více jak 3 %, nicméně tento růst byl výraznou měrou ovlivněn i legislativními opatřeními na příjmové straně (především zvýšení DPH a zvýšení sazeb spotřební daně z minerálních olejů, z piva a z tabákových výrobků). Dalším rizikem pro daňové příjmy by mohl být

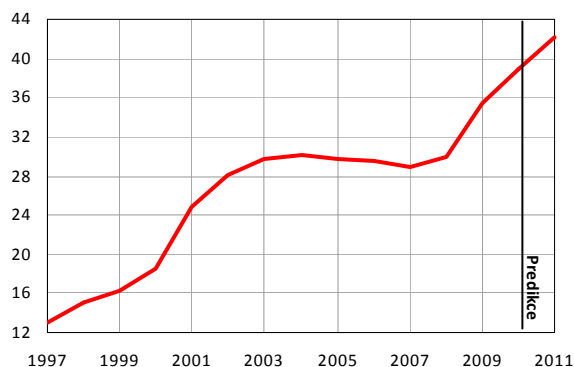
makroekonomický vývoj v případě nepříznivých událostí v zahraničí. Nejistý může být i vývoj na finančních trzích, který je ze své podstaty velmi volatilní a mnohdy nereflektuje fundamentální faktory. Současná výhoda, realizovaná z poklesu výnosové křivky, se může v budoucnu velmi rychle obrátit v hrozbu, zejména pokud se budou dále prohlubovat současné problémy zemí eurozóny.

Odhad výše deficitu vládního sektoru za rok 2010 je zatížen vysokou mírou rizik. Především se jedná o nejspíše dopad prostředků z EU, který může výrazným způsobem ovlivnit konečný výsledek. Výrazným problémem je rovněž i odhad akruálních daňových příjmů, a to především u korporátní daně, u které je těžko predikovatelný vývoj daňových vyrovnání po podání daňových přiznání za rok 2010 v polovině tohoto roku.

Co se týče jednotlivých segmentů vládního sektoru, k nejnápadnějšímu zlepšení došlo u státního rozpočtu a místních rozpočtů. Naopak se oproti říjnové predikci mírně zhoršily výsledky zdravotních pojišťoven a hospodaření se zdroji z privatizace, a to především díky vyšším výdajům na úhradu ekologických závazků.

Graf A.2.2: Dluh vládního sektoru

v % HDP

Dluh vládního sektoru na konci roku 2010 odhadujeme na 38,9 % HDP a zůstává tak i nadále poměrně hluboko pod hodnotou maastrichtského konvergenčního kritéria.

Státní rozpočet na rok 2011 a střednědobý výhled státního rozpočtu pro roky 2012–2013 předpokládají další postupné zlepšování salda vládního sektoru až na 2,9 % HDP v roce 2013. Vláda tak proti Konvergenčnímu programu ČR z ledna 2010 zpřísnila fiskální cíle pro následující roky. Zároveň stanovila cíl vyrovnaného hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2016, a to za předpokladu ekonomického růstu

³ Přesnější informace o roku 2010 budou k dispozici 1. dubna 2011, kdy ČSU zaslá do Eurostatu notifikace uplynulých čtyř let.

v uvažovaném období. Současné nastavení fiskální politiky je dáno vládou schválenými výdajovými rámci, nicméně pro roky 2012 a 2013 jsou plánovány koncepční strukturální reformy, jež by měly být představeny v tomto roce.

Z hlediska udržitelnosti veřejných financí a mezigenerační solidarity je řešení strukturálních problémů veřejných financí zcela zásadní. Ve střednědobém horizontu plyne z Paktu stability a růstu pro ČR cíl strukturálního deficitu vládního sektoru ve

výši 1 % HDP (MTO). Při současném nastavení fiskální politiky nebude daný cíl v letech výhledu naplněn. Strukturální deficit se v roce 2010 očekává ve výši 4,0 % HDP s následným postupným snižováním až na 2,2 % HDP v roce 2013.

Při daném nastavení fiskální politiky a předpokladech další konsolidace by měla úroveň dluhu dosáhnout svého maxima v roce 2013 na úrovni cca 44 % HDP a v následujících letech by měla pozvolna klesat.

Tabulka A.2.1: Saldo a dluh

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
											<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>
Dluh vládního sektoru	<i>mld. Kč</i>	695	768	848	885	948	1024	1105	1282	1438	1603	
	<i>růst v %</i>	18,9	10,5	10,4	4,4	7,1	8,0	7,9	16,1	12,1	11,5	
	<i>% HDP</i>	28,2	29,8	30,1	29,7	29,4	29,0	30,0	35,4	38,9	42,1	
Saldo vládního sektoru	<i>mld. Kč</i>	-167	-170	-83	-107	-84	-23	-99	-209	-175	-173	
Úrokové deriváty¹⁾	<i>mld. Kč</i>	0,0	-0,5	-0,5	-0,2	-0,4	-0,7	-1,8	-1,2	-1,3	-1,3	
Saldo včetně úrokových derivátů²⁾	<i>mld. Kč</i>	-167	-171	-83	-107	-85	-24	-100	-210	-177	-174	
	<i>% HDP</i>	-6,8	-6,6	-3,0	-3,6	-2,6	-0,7	-2,7	-5,8	-4,8	-4,6	
Jednorázové operace	<i>% HDP</i>	-0,1	-0,3	-0,7	-1,3	-0,2	-0,3	-0,1	0,3	0,2	-0,3	
Cyklická složka salda	<i>% HDP</i>	-0,5	-0,5	-0,5	-0,2	0,4	1,1	0,8	-1,0	-1,0	-1,1	
Strukturální saldo	<i>% HDP</i>	-6,2	-5,9	-1,7	-2,1	-2,8	-1,5	-3,4	-5,1	-4,0	-3,2	
Fiskální úsilí	<i>% HDP</i>	-0,6	0,3	4,1	-0,4	-0,7	1,3	-2,0	-1,6	1,0	0,9	
Úroky	<i>% HDP</i>	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,3	1,2	1,8	
Primární saldo	<i>% HDP</i>	-5,5	-5,5	-1,8	-2,4	-1,5	0,5	-1,6	-4,5	-3,6	-2,7	

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. závazky odpovídající finančním aktivům jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí jsou vyloučeny.

¹⁾ Jedná se o zajišťovací instrumenty proti úrokovému riziku.

²⁾ Deficit vládního sektoru, který je relevantní pro ověřování plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

A. 3 Měnová politika a úrokové sazby

Měnová politika

Hlavním cílem ČNB je cenová stabilita. K jejímu zabezpečení využívá centrální banka režim **cílování inflace**. ČNB působí prostřednictvím měnových nástrojů na celkovou inflaci a usiluje o to, aby se meziroční přírůstek CPI neodchýlil od střednědobého inflačního cíle ve výši 2 % o více než ± 1 p.b. Primárním nástrojem měnové politiky je limitní úroková sazba pro **2T repo operace**, která na konci roku 2010 činila 0,75 %.

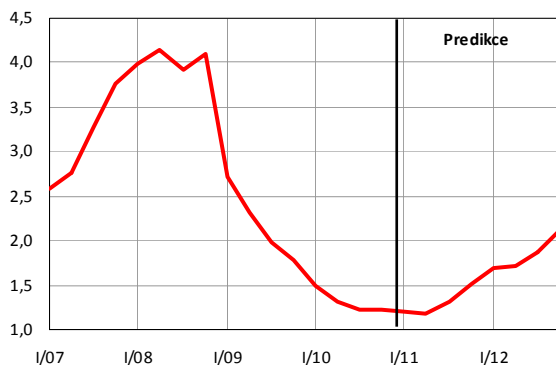
V souvislosti s cenovou hladinou sleduje ČNB mimo jiné i vývoj **úrokových diferencíálů** vůči hlavním ekonomikám. Výše úrokových diferencíálů může podstatně ovlivnit pohyby mezinárodních kapitálových toků a působit přes směnný kurz na úroveň cenových hladin jednotlivých zemí. V současné době z tohoto hlediska neexistují žádné významnější tlaky, a to především díky nízkým úrovním úrokových spreadů, které se mezi ČR a EMU nacházely koncem roku 2010 na $-0,25$ p.b. a vůči USA na 0,50 až 0,75 p.b.

Úrokové sazby

Průměrná hodnota **3M** sazby **PRIBOR** se ve 4. čtvrtletí 2010 držela na úrovni 1,2 % (*ve shodě s prognózou*). Za celý rok 2010 dosáhl 3M PRIBOR 1,3 % a pro rok 2011 je predikován na 1,3 % (*odhad neměníme*). Mírné zvyšování sazby PRIBOR očekáváme od 2. pololetí 2011, nemělo by však být razantní a tlumit křehké ožívování ekonomiky oslabené restriktivními úspornými opatřeními. V roce 2012 odhadujeme, v souvislosti s výše zmíněným, průměrný 3M PRIBOR na 1,9 %.

Graf A.3.1: PRIBOR 3M

v %

Dlouhodobé úrokové sazby by měly v nadcházejících letech zvolna růst a reflektovat tak pokračující hospodářské oživení v ekonomice. Při současném ratingu ČR (Moody's: A1, stabilní výhled; Standard & Poor's: A+, pozitivní výhled; Fitch Ratings: AA-, pozitivní výhled; k 3. 1. 2011) je možné očekávat další úspěšné emise vládních dluhopisů. Navíc podle aktualizované „Strategie financování a řízení státního dluhu ČR“ by díky prováděné fiskální konsolidaci měla čistá výpůjční potřeba centrální vlády klesnout ze 168 mld. Kč v roce 2010 na 106 mld. Kč v roce 2011.

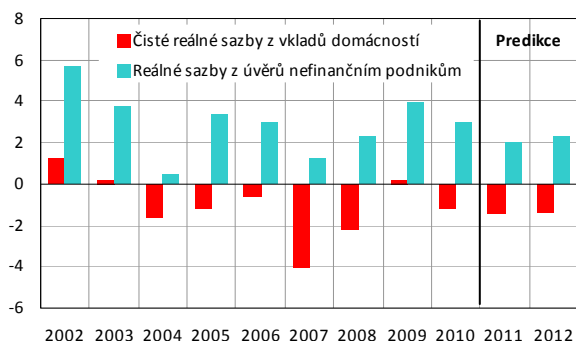
Případné nově vzniklé dluhové či finanční problémy v zemích EMU by však mohly na státních dluhopisech zvýšit rizikovou přírážku a prodražit financování státního dluhu. Za předpokladu pozitivního scénáře odhadujeme vyšší průměrných **výnosů do splatnosti 10R státních dluhopisů** v roce 2011 na 3,8 % (*proti 3,9 %*), v roce 2012 na 4,0 %.

Úrokové **sazby z vkladů a úvěrů** adekvátně reagují s několikaměsíčním zpožděním na průběh mezibankovních sazeb. Proto bylo možné ve 3. čtvrtletí 2010 sledovat jejich další snížení na 4,1 % u úvěrů nefinančním podnikům a 1,2 % u vkladů domácností. Ve 4. čtvrtletí očekáváme stabilitu sazeb. Mezibankovní sazby vedou k průměrným sazbám z úvěrů nefinančním podnikům ve výši zhruba 4,1 % (*proti 4,2 %*) v roce 2011 a 4,4 % v roce 2012. Sazby z vkladů domácností by měly v roce 2011 dosáhnout 1,2 % (*shodně s prognózou*) a v roce 2012 nepatrně vzrůst na 1,3 %.

Pro reálnou ekonomiku je podstatný zejména průběh reálných úrokových sazeb. Vývoj nominálních úrokových sazeb, CPI a deflátoru konečného užití implikuje v roce 2011 snížení reálných úrokových sazeb z úvěrů na 2,0 % (*proti 2,3 %*) a vkladů na $-1,5$ % (*proti $-1,4$ %*). V roce 2012 sazby s velkou pravděpodobností mírně vzrostou – u úvěrů na 2,3 %, u vkladů na $-1,4$ %.

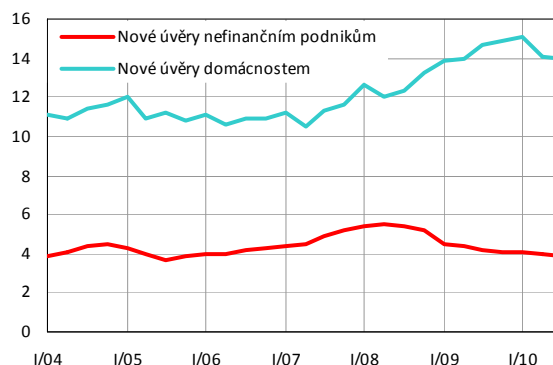
Graf A.3.2: Průměrné reálné sazby z úvěrů a vkladů

Sazby z úvěrů přepočteny růstem deflátoru domácího užití v průběhu roku, sazby z termínovaných vkladů po zdanění deflovány růstem indexu spotřebitelských cen v průběhu roku., % p.a.

Graf A.3.3: Úrokové sazby z nových úvěrů nefinančním podnikům a domácnostem

% p.a.

Vážené úrokové sazby z nových úvěrů domácnostem se ve 3. čtvrtletí 2010 proti předchozímu čtvrtletí snížily o 0,1 p.b. na 13,9 % (bez mezičtvrtletní změny ve struktuře by sazby poklesly o 0,3 p.b.). Úrokové sazby z nových úvěrů nefinančním podnikům pokračovaly v poklesu na 3,9 % (o 0,1 p.b.).

Tabulka A.3.1: Úrokové sazby – roční průměrné sazby – v % p.a.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
								Odhad	Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec roku)	2,00	2,50	2,00	2,50	3,50	2,25	1,00	0,75	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec roku)	2,00	2,00	2,25	3,50	4,00	2,50	1,00	1,00	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec roku)	1,00	2,25	4,25	5,25	4,25	0,25	0,25	0,25	.	.
PRIBOR 3M ¹⁾	2,28	2,36	2,01	2,30	3,09	4,04	2,19	1,31	1,3	1,9
Výnos do doby splatnosti státních dluhopisů pro konvergenční účely ²⁾ 10R	4,12	4,75	3,51	3,78	4,28	4,55	4,67	3,71	3,8	4,0
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,57	4,51	4,27	4,29	4,85	5,59	4,58	4,1	4,1	4,4
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,40	1,33	1,24	1,22	1,29	1,54	1,37	1,3	1,2	1,3
Reálné sazby z úvěrů nefinančním podnikům ³⁾	3,72	0,47	3,38	2,95	1,24	2,27	3,97	3,0	2,0	2,3
Čisté reálné sazby z vkladů domácností s dohodnutou splatností ⁴⁾	0,18	-1,64	-1,13	-0,63	-4,10	-2,26	0,17	-1,2	-1,5	-1,4

¹⁾ Tříměsíční sazba PRIBOR na mezibankovním trhu.

²⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely podle statistiky ČNB. Slouží k posouzení výše dlouhodobých úrokových sazeb podle Maastrichtských kritérií.

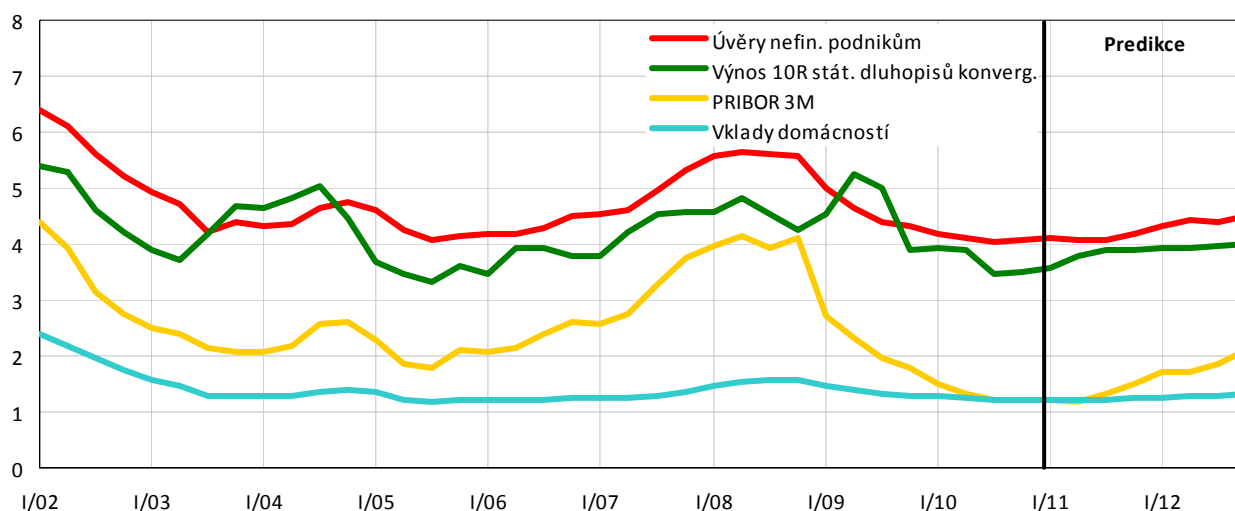
³⁾ Deflováno meziročním růstem deflátoru domácí poptávky ve 4. čtvrtletí.

⁴⁾ Deflováno růstem spotřebitelských cen v průběhu roku, uvažována jednotná 15% daň z kapitálových výnosů.

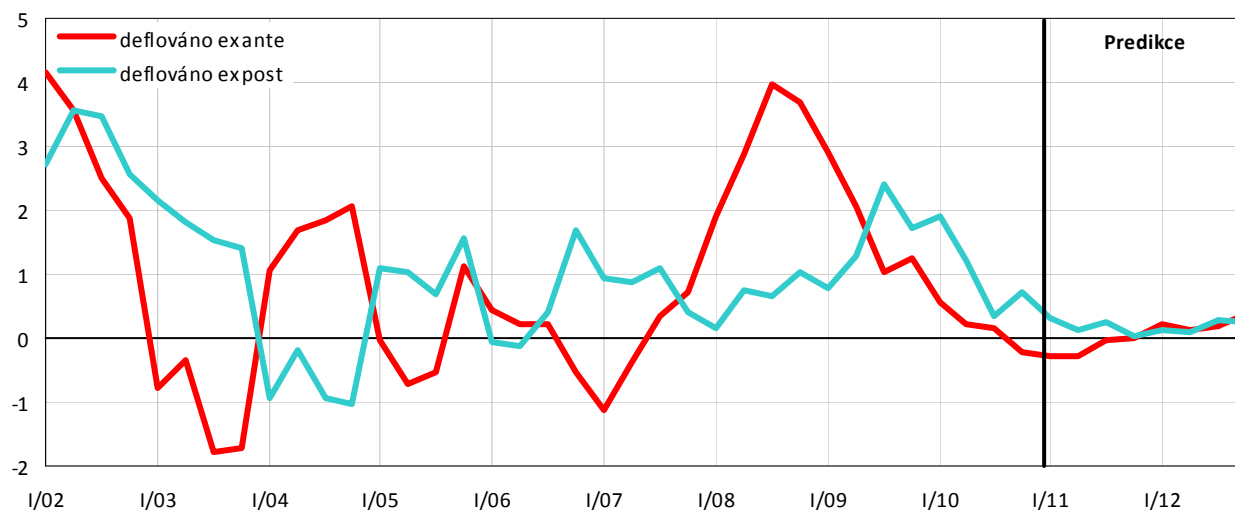
Tabulka A.3.2: **Úrokové sazby – čtvrtletní**
průměrné sazby – v % p.a.

	2010				2011			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
				Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec období)	1,00	0,75	0,75	0,75
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	1,00	1,00	1,00	1,00
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	0,25	0,25	0,25	0,25
PRIBOR 3M	1,50	1,30	1,23	1,21	1,2	1,2	1,3	1,5
Výnos do doby splatnosti 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely	3,94	3,90	3,48	3,51	3,6	3,8	3,9	3,9
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,19	4,11	4,05	4,1	4,1	4,1	4,1	4,2
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,30	1,27	1,22	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

Graf A.3.4: **Úrokové sazby**
v % p.a.

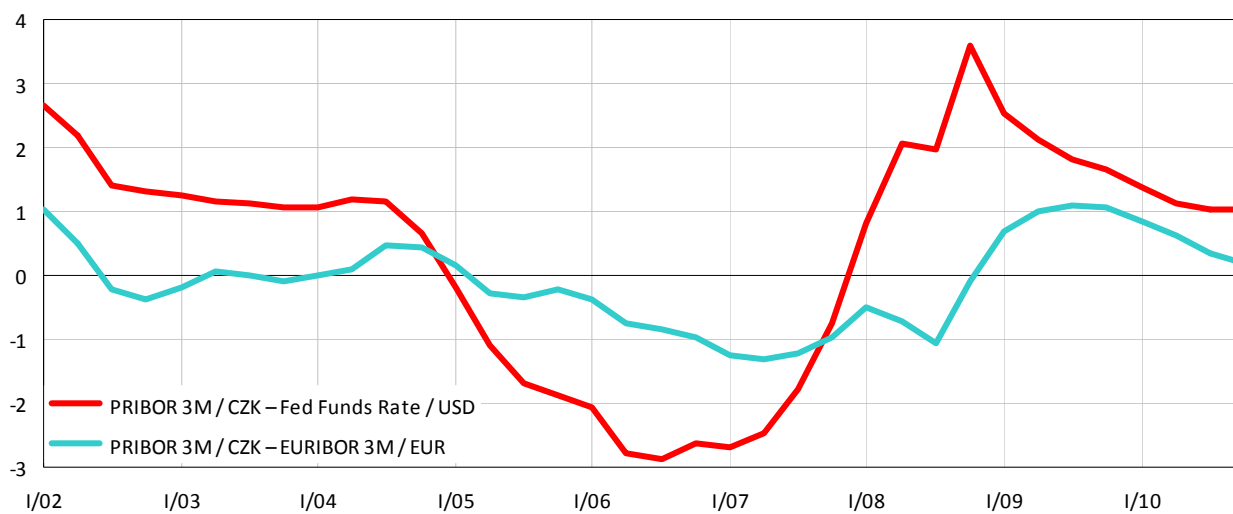
Graf A.3.5: **Reálné sazby mezibankovního trhu**
PRIBOR 1R přepočteno růstem deflátoru domácího užití, % p.a.

Při deflování ex post je použit růst cen za uplynulá čtyři čtvrtletí. Při deflování ex ante je použit růst cen v následujících čtyřech čtvrtletích, tedy do splatnosti mezibankovního vkladu. V případě, že skutečné hodnoty růstu cen ještě nejsou známy, je použito predikce. Deflování ex ante podle našeho názoru lépe odráží ekonomický charakter reálných úrokových sazeb.

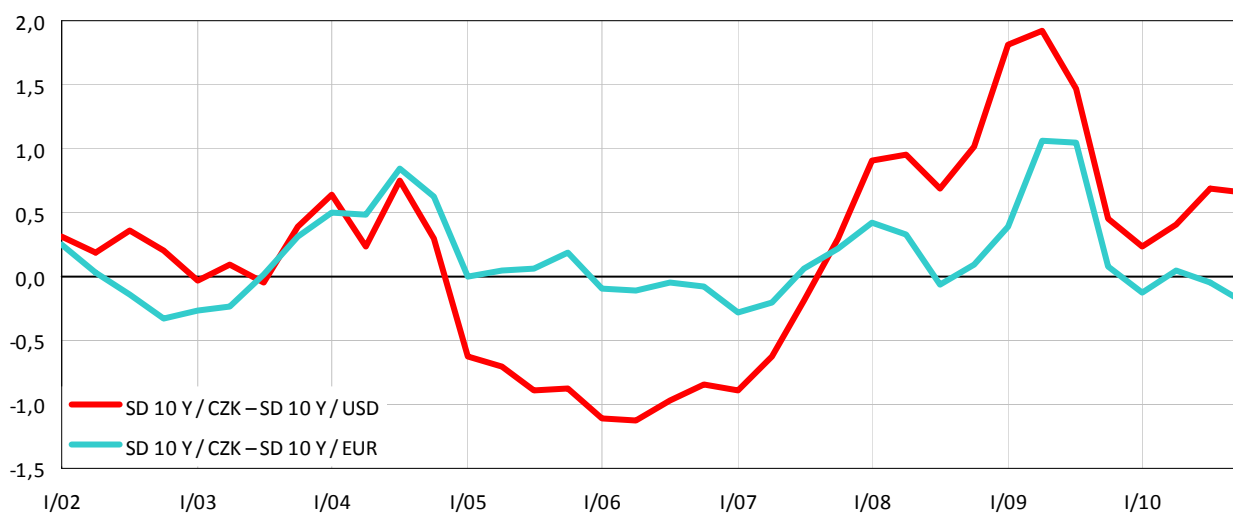
Graf A.3.6: Krátkodobý úrokový diferencál

procentní body

Graf A.3.7: Dlouhodobý úrokový diferencál

státní dluhopisy, procentní body

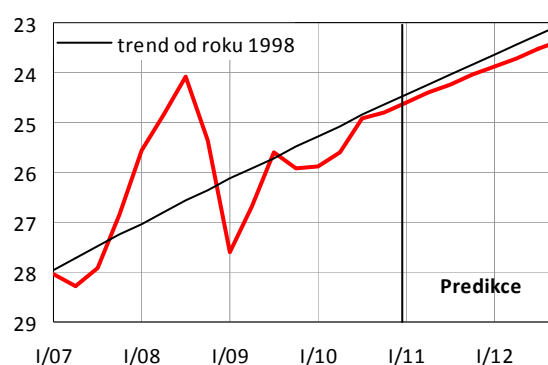

A.4 Směnné kurzy

Směnný kurz CZK/EUR v průběhu 4. čtvrtletí 2010 mírně oslabil z říjnových 24,53 CZK/EUR na 25,16 CZK/EUR v prosinci. Průměrná hodnota kurzu ve 4. čtvrtletí 2010 činila 24,79 CZK/EUR, což zhruba odpovídalo trendové hodnotě.

Přijatý scénář předpokládá, že v dalším období do konce roku 2012 bude zachována tendence k mírnému nominálnímu i reálnému zhodnocování. Tato tendence je v souladu s trajektorií dlouhodobého trendu a je způsobena předstihem růstu produktivity v české ekonomice oproti zemím eurozóny a měla by při ní zůstat zachována konkurenceschopnost českých exportérů.

Graf A.4.1: Směnný kurz CZK/EUR
čtvrtletní průměry

Tabulka A.4.1: Směnné kurzy – roční

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
							Odhad	Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Směnné kurzy nominální:											
CZK / EUR	roční průměr	29,78	28,34	27,76	24,94	26,45	25,29	24,3	23,6	22,9	22,2
	zhodnocení v %	7,1	5,1	2,1	11,3	-5,7	4,6	3,9	3,0	3,0	3,0
CZK / USD	roční průměr	23,95	22,61	20,31	17,03	19,06	19,11	18,7	18,2	17,6	17,1
	zhodnocení v %	7,3	5,9	11,3	19,2	-10,6	-0,3	2,1	3,0	3,0	3,0
NEER ¹⁾	průměr 2005=100	100,0	105,1	107,9	120,4	116,2	119	123	127	131	135
	zhodnocení v %	6,2	5,1	2,6	11,6	-3,5	2,6	3,5	3,0	3,0	3,0
Reálný směnný kurz vůči EA12 ²⁾	průměr 2005=100	100,0	104,3	107,5	119,4	114,4	118	121	125	129	133
	zhodnocení v %	4,8	4,3	3,1	11,1	-4,2	3,1	3,0	3,1	3,2	2,8

¹⁾ Nominální efektivní směnný kurz – index agregující směnné kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

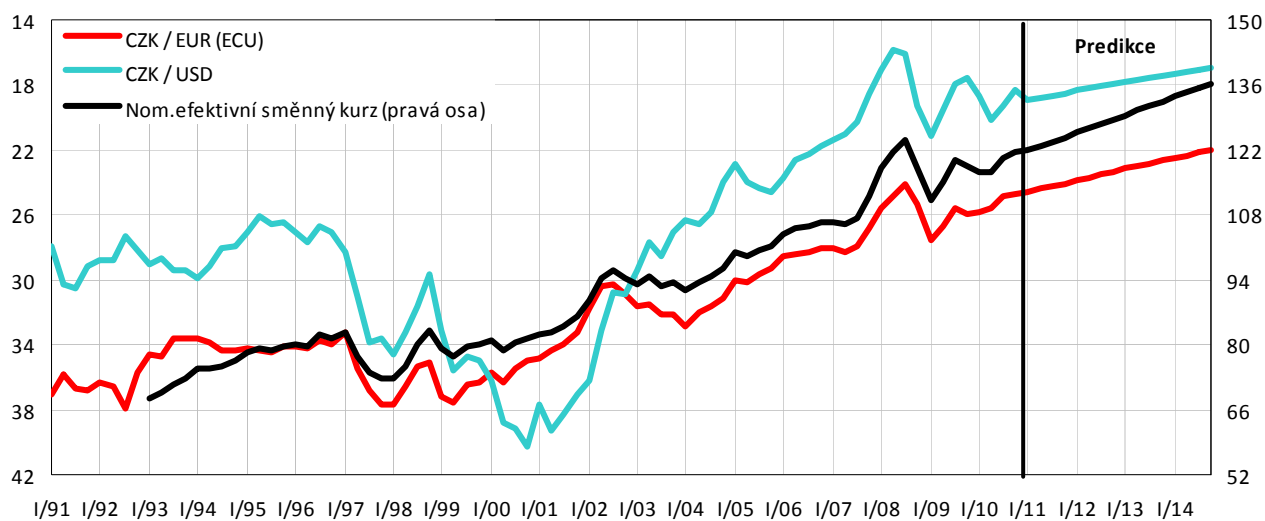
²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení CZK proti EUR, deflováno deflátory HDP.

Tabulka A.4.2: Směnné kurzy – čtvrtletní

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
					Odhad	Predikce	Predikce	Predikce	Predikce
Směnné kurzy nominální:									
CZK / EUR		25,87	25,59	24,91	24,79	24,6	24,4	24,2	24,1
	zhodnocení v %	6,7	4,3	2,7	4,6	5,1	4,8	2,8	3,0
CZK / USD		18,71	20,16	19,30	18,26	18,9	18,8	18,6	18,5
	zhodnocení v %	13,3	-2,8	-7,3	-4,0	-1,1	7,3	3,5	-1,4
Nominální efektivní směnný kurz	průměr 2005=100	117,3	117,3	120,3	122	122	123	124	125
	zhodnocení v %	5,5	1,9	0,4	2,7	4,0	4,8	2,9	2,5
Reálný směnný kurz vůči EA12	průměr 2005=100	115,3	116,2	118,9	121	120	120	121	125
	zhodnocení v %	4,7	2,4	1,6	3,5	3,8	3,4	1,9	2,7

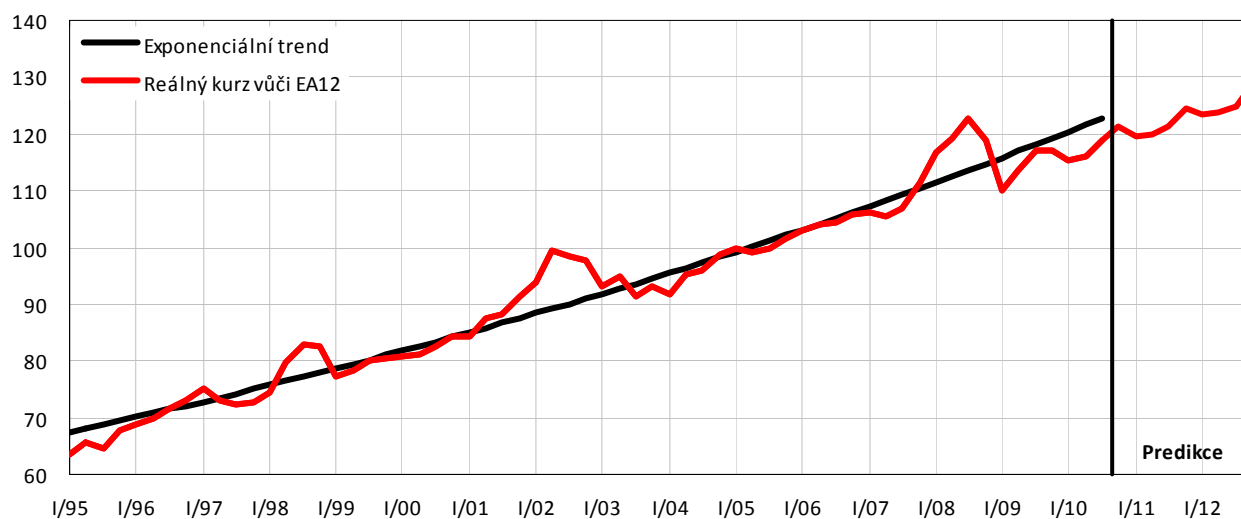
Graf A.4.2: Nominální směnné kurzy

čtvrtletní průměry, průměr 2005=100 (pravá osa)

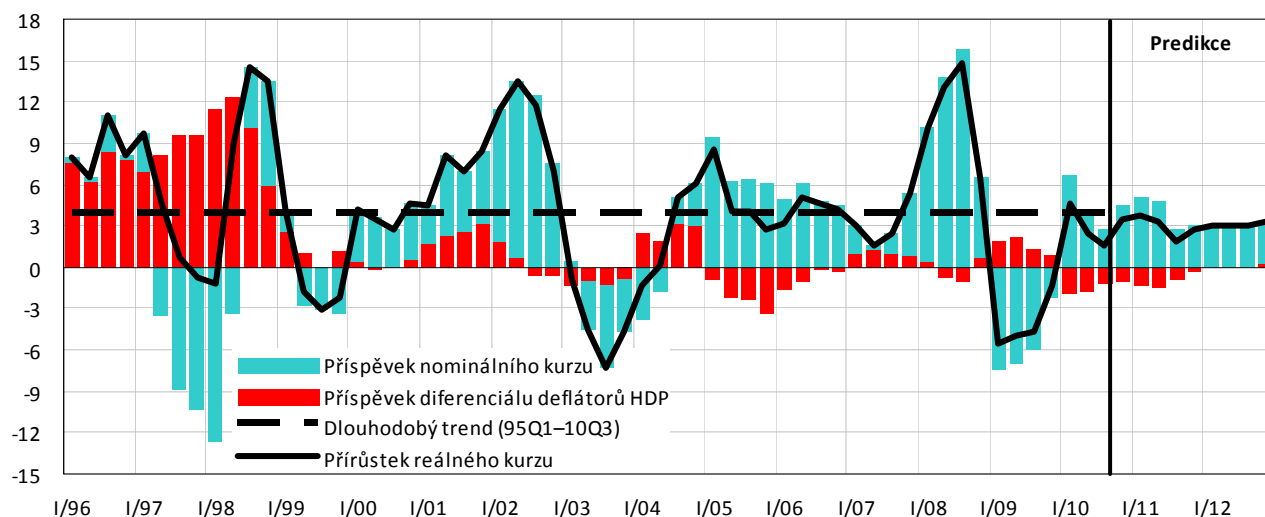
Graf A.4.3: Reálný směnný kurz vůči EA12

čtvrtletní průměry, deflováno deflátorů HDP, růst indexů indikuje reálné zhodnocení, průměr 2005=100

Graf A.4.4: Reálný směnný kurz vůči EA12

rozklad meziročního přírůstku na příspěvek nominálního kurzu a diferencíálu deflátorů HDP, růst indikuje reálné zhodnocení, procentní body

A.5 Strukturální politiky

V současné době připravuje vláda ČR **Národní plán reforem**⁴, jenž má obsahovat harmonogram klíčových strukturálních reforem, ke kterým se vláda ČR zavázala ve svém programovém prohlášení. Mezi hlavní patří reformy důchodového a zdravotního systému, nový zákon o dani z příjmů, reforma terciárního vzdělávání, podpora vědy a výzkumu a boj s korupcí. Návrh Národního plánu reforem by měl být představen na přelomu února a března 2011, reformy pak mají být realizovány od roku 2012.

Podnikatelské prostředí

Dne 1. ledna 2011 nabyla účinnosti **novela zákona o účetnictví**, jejímž záměrem je snížení administrativní zátěže účetních jednotek při konsolidaci účetnictví. Novela rovněž upravuje správní postih v souladu se zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů.

Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2011 až 2015 byla schválena vládou ČR dne 5. ledna 2011. Nová strategie má snížit náklady a administrativní zátěž zadavatelů veřejných zakázek a současně zvýšit transparentnost celého průběhu veřejných zakázek.

Daně

Dne 1. ledna 2011 nabyl účinnosti **zákon o daňovém řádu**, jenž nahradil zákon o správě daní a poplatků platný od roku 1992. Nový daňový řád snižuje administrativní náklady a zjednodušuje administrativní proces, omezuje některé pravomoci ministra financí (promíjení daní) a zavádí nové pojetí daňové exekuce.

K témuž dni nabyla účinnosti **novela zákona o daních z příjmu**. Mezi hlavní změny patří snížení roční výše slevy na dani na poplatníka o 1200 Kč v roce 2011 v důsledku povodňových škod. Rovněž se zavádí zdanění důchodů pracujících důchodců, jejichž roční příjmy ze zaměstnání, podnikání či pronájmu převyšují 840 000 Kč.

Novelu zákona o dani z přidané hodnoty, která má pomoci omezit daňové úniky, schválila Poslanecká sněmovna dne 17. prosince 2010. Novela umožní vracet daň u obtížně vymahatelných pohledávek a zavede ručení za nezaplacenou daň. Předpokládána účinnost novely je k 1. dubnu 2011.

Finanční trhy

V červnu 2010 nabyla platnosti **novela zákona o bankách**, která zdvojnásobila strop pojištění bankovních vkladů na 100 000 eur.

Dne 1. ledna 2011 vstoupila v účinnost **novela zákona o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření**, jejímž účelem je snížení dopadů podpory stavebního spoření na státní rozpočet. Státní podpora připsaná v letošním roce bude zdaněna sazbou 50 %, od roku 2012 bude činit maximální výše státní podpory 2000 Kč. Novela rovněž zavedla zdanění výnosů ze stavebního spoření.

Energetika

Novela zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, která omezí nárůst cen elektřiny v důsledku prudkého rozvoje fotovoltaických elektráren, vstoupila v účinnost dne 1. ledna 2011 (více viz Box C.1.1).

Dne 5. ledna 2011 schválila vláda návrh **novely energetického zákona**, která začleňuje do českého právního řádu tzv. třetí energetický balíček Evropské unie, jehož záměrem je oddělení přepravy plynu od výroby a obchodu s plynem. Novela energetického zákona má vést k liberalizaci energetického trhu, zlepšit ochranu spotřebitelů na trhu s plynem a posílit pravomoci a nezávislost Energetického regulačního úřadu.

Trh práce

V souvislosti s konsolidačními opatřeními státního rozpočtu byly pro rok 2010 navýšeny **stropy pojistného na sociální a zdravotní pojištění** na 72násobek průměrné měsíční mzdy. Tento stav je u sociálního pojištění zachován i v roce 2011, naproti tomu maximální vyměřovací základ u pojistného na zdravotní pojištění má již nyní dobu účinnosti neomezenou. Vůči platné zákonné úpravě, kdy od nového roku měla sazba pojistného na sociální zabezpečení placená zaměstnavatelem poklesnout o 0,9 p.b., zůstává tato na současné 25% úrovni. Zároveň došlo ke zrušení možnosti zaměstnavatele odečíst si polovinu náhrady mzdy za dobu pracovní neschopnosti od pojistného. Pro zaměstnavatele s maximálně 25 zaměstnanci přihlášené do speciálního systému placení pojistného se sazbou o 1 p.b. vyšší je naopak refundace poloviny náhrady mzdy zavedena.

⁴ Nejedná se o Národní program reforem, který ČR pravidelně vypracovává v rámci strategie Evropa 2020

V případě dávek **nemocenského pojištění** došlo v roce 2009 ke zrušení výplaty dávek za první 3 kalendářní dny nemoci a k zavedení výplaty dávek během 4. až 14. dne zaměstnavatelem. Toto opatření se dále pro roky 2011 až 2013 rozšiřuje až do 21. kalendářního dne nemoci. Současně se výše nemocenského nadále určuje pouze z 60 % denního vyměřovacího základu při navýšení redukčních hranic zohledňujících minulý vývoj průměrné mzdy. V případě OSVČ je omezeno zneužívání peněžité pomoci v mateřství bližším provázáním důchodového a nemocenského pojištění.

V roce 2010 vstoupila v účinnost opatření **první fáze důchodové reformy**, jež postupně zvyšují statutární věk odchodu do důchodu na 65 let pro muže a na 62 až 65 let pro ženy (v závislosti na počtu vychovaných dětí). Novela prodlužuje potřebnou dobu pojištění na 35 let a vylučuje studium z okruhu náhradních dob pojištění. Ze strukturálních opatření je dále významné **posílení motivace starších osob** k setrvání na trhu práce za pomoci citelnějšího krácení starobního důchodu při předčasném odchodu do důchodu a nárůstu procentní výměry starobního důchodu při souběhu výdělečné činnosti a pobírání důchodu v částečné či plné výši.

Nově vláda schválila zdanění důchodů pracujících důchodců, pokud překročí trojnásobek průměrné mzdy.

Z nových **dávkových opatření** došlo k 1. 1. 2011 ke zrušení sociálního příplatku, porodné obdrží pouze prvorodičky v domácnostech s nízkým příjmem a sumární výše rodičovského příspěvku při čtyřleté variantě bude stejná jako v případě pobírání dávky po 2 roky.

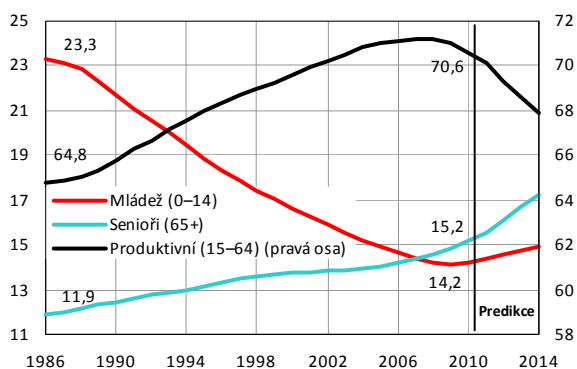
Podpora v nezaměstnanosti nově vylučuje souběh s výkonem nekolidujícího zaměstnání a ti, kdo ukončili zaměstnání bez vážného důvodu sami nebo dohodou, pobírají pouze 45 % výpočtového základu. Kromě toho je dávka poskytována až po uplynutí doby, která odpovídá výši odstupného nebo odchodného. Teprve poté začne běžet podpůrná doba s odpovídající výší podpory. Rozhodne-li se uchazeč o zaměstnání zahájit samostatnou výdělečnou činnost jako řešení své nezaměstnanosti, může mu být úřadem práce přiznán tzv. překlenovací příspěvek, jehož účelem je po dobu 5 měsíců krýt provozní náklady až do výše čtvrtiny průměrné mzdy.

A.6 Demografie

Podle předběžných údajů vzrostl počet obyvatel ČR v průběhu 1. až 3. čtvrtletí 2010 o 20 tis. na 10,527 mil. osob. Přirozený přírůstek populace dosáhl 10 tis. osob, což odpovídá stejnému období roku 2009.

Naopak kladné saldo migrace vzhledem ke klesající poptávce po zahraniční pracovní síle dosáhlo pouhých 10 tisíc osob proti 26 tisícům v 1. pololetí 2009. Téměř jistě nedojde ke splnění předpokladu salda migrace pro rok 2010 ve výši 40 tis. z vysoké varianty ani 25 tis. ze střední varianty demografické projekce. Zjevně tak (alespoň dočasně) končí období zlepšování demografické struktury imigrací cizinců v produktivním věku.

Graf A.6.1: **Věkové skupiny**
strukturní podíly v %

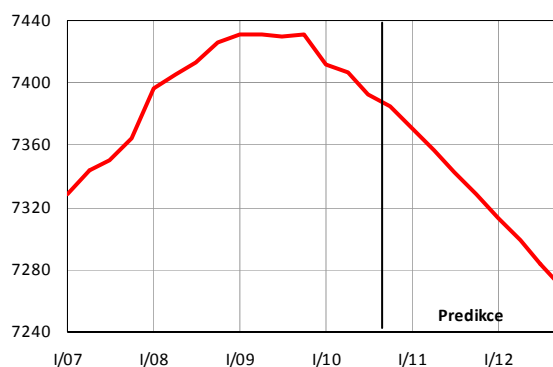

Nízké saldo migrace nás vede k tomu, že pro formulaci předpokladů Predikce jsme opět začali využívat střední variantu Demografické projekce ČSÚ 2009.

Lze konstatovat, že česká populace má v současnosti z ekonomického pohledu stále ještě velmi příznivou strukturu s vysokým podílem obyvatel ve věkové skupině 15–64 let, který však zřejmě dosáhl svého maxima na přelomu let 2008 a 2009.

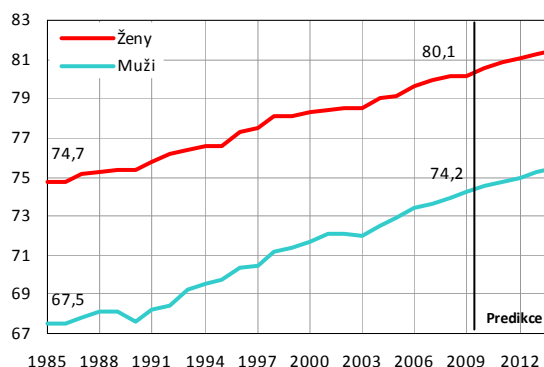
Mírný pokles počtu obyvatel v produktivním věku by však podle našich propočtů měl být více než kompenzován efekty v rámci věkové struktury pracovní síly, kdy se zvyšují strukturní podíly věkových skupin s vysokou či narůstající participací.

Graf A.6.2: **Počet obyvatel ČR ve věku 15–64 let**
čtvrtletní průměry v tis.

To bude dále podpořeno uzákoněným prodlužováním věku odchodu do důchodu. Další zpružňování fungování trhu práce by mělo napomoci vytvářet situaci, kdy česká ekonomika nebude trpět nedostatkem vhodné pracovní síly.

Graf A.6.3: **Střední délka života**
v letech

Na druhé straně se potvrzuje postupující **proces stárnutí obyvatelstva**. V roce 2007 byl poprvé v české historii počet lidí mladších 15 let nižší než počet obyvatel ve věku 65 let a více. V budoucnosti počet i podíl seniorů v populaci dále poroste v důsledku demografické struktury a dalšího pokračování intenzivního procesu prodlužování střední délky života. Strukturní podíl obyvatel starších 64 let na celkové populaci, který na počátku roku 2009 dosahoval necelých 15 %, by se měl do počátku roku 2020 zvýšit na téměř 20 %.

Tabulka A.6.1: Demografie

v tis. osob

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
						Odhad	Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Počet obyvatel k 1. 1.	10 221	10 251	10 287	10 381	10 468	10 507	10 526	10 560	10 594	10 625
<i>růst v %</i>	0,1	0,3	0,4	0,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
<u>Věkové skupiny k 1. 1.:</u>										
(0–14)	1 527	1 501	1 480	1 477	1 480	1 494	1 512	1 538	1 563	1 586
<i>růst v %</i>	-1,8	-1,7	-1,5	-0,2	0,2	1,0	1,2	1,7	1,6	1,5
(15–64)	7 259	7 293	7 325	7 391	7 431	7 414	7 380	7 324	7 264	7 211
<i>růst v %</i>	0,3	0,5	0,4	0,9	0,5	-0,2	-0,5	-0,8	-0,8	-0,7
(65 a více)	1 435	1 456	1 482	1 513	1 556	1 599	1 634	1 699	1 767	1 828
<i>růst v %</i>	0,8	1,5	1,8	2,1	2,9	2,7	2,2	4,0	4,0	3,5
Starobní důchodci k 1. 1. ¹⁾	1 965	1 985	2 024	2 061	2 102	2 145	2 299	2 335	2 370	2 405
<i>růst v %</i>	1,7	1,0	2,0	1,8	2,0	2,0	.	1,6	1,5	1,5
<u>Míry závislosti k 1. 1. (v %):</u>										
Demografická ²⁾	19,8	20,0	20,2	20,5	20,9	21,6	22,1	23,2	24,3	25,4
Podle platné legislativy ³⁾	32,8	33,0	33,3	33,4	33,7	34,2	34,6	35,0	35,4	35,9
Efektivní míra závislosti ⁴⁾	41,5	41,3	41,6	41,5	41,8	43,5	46,7	47,5	47,9	48,3
Úhrnná plodnost ⁵⁾	1,282	1,328	1,438	1,497	1,492	1,50	1,51	1,52	1,53	1,54
Přírůstek populace	31	36	94	86	39	19	34	33	32	31
Přirozený přírůstek	-6	1	10	15	11	10	9	8	7	6
Živě narození	102	106	115	120	118	117	116	114	113	112
Zemřelí	108	104	105	105	107	107	106	106	106	106
Saldo migrace	36	35	84	72	28	10	25	25	25	25
Imigrace	60	68	104	78	40
Emigrace	24	33	21	6	12

Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství.

¹⁾ Včetně důchodců v kompetenci ministerstev vnitra, obrany a spravedlnosti. V roce 2010 došlo u invalidních důchodců nad 64 let k přechodu na starobní důchod. V důsledku toho není časová řada mezi roky 2010 a 2011 srovnatelná.

²⁾ Podíl počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) na počtu obyvatel v produkt. věku – nezohledňuje tedy prodloužení věku odchodu do důchodu.

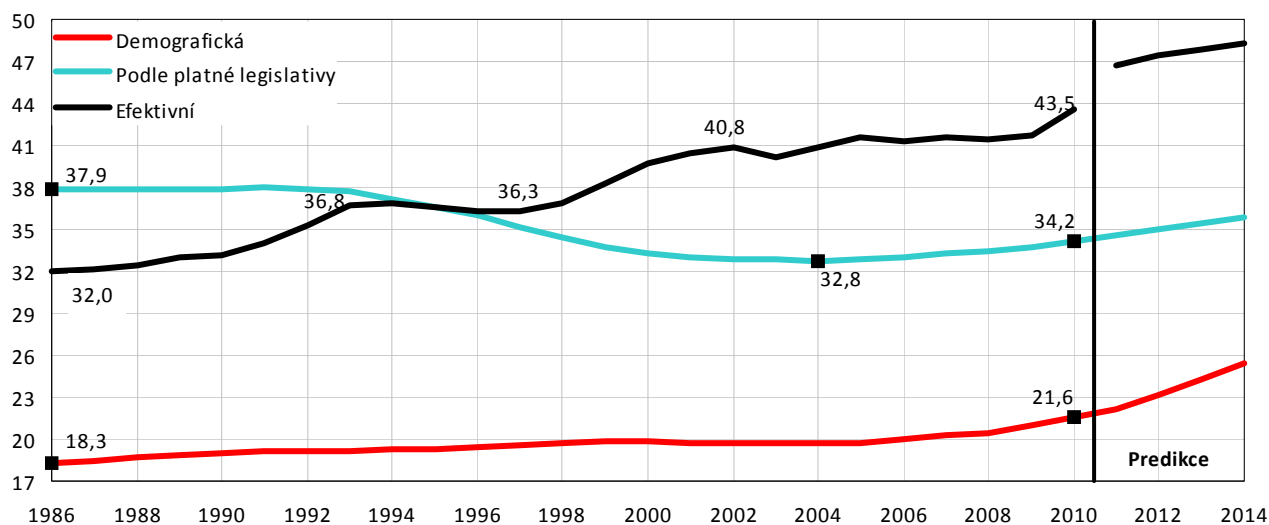
³⁾ Podíl počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy na počtu ostatních obyvatel nad 14 let.

⁴⁾ Podíl počtu vyplácených starobních důchodů na počtu zaměstnaných. (rovněž viz poznámka č. 1)

⁵⁾ Počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce. Pro udržení dlouhodobé stabilní populace by měl tento ukazatel v podmínkách ČR dosahovat hodnoty cca 2,04.

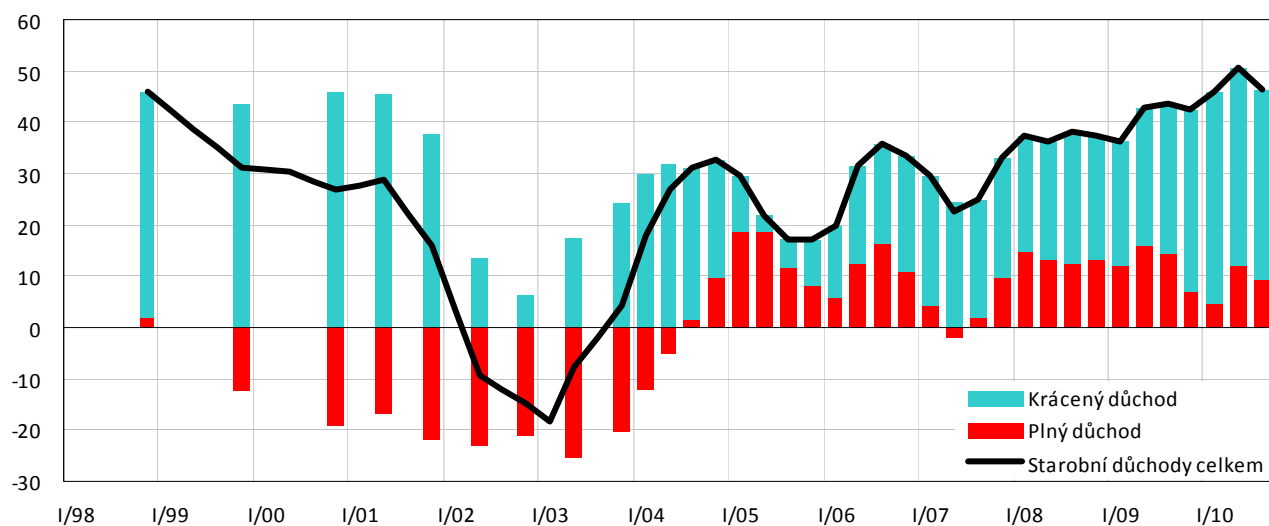
Graf A.6.4: Míry závislosti

v %, definice ukazatelů a diskontinuita mezi rokem 2010 a 2011 viz poznámky k tabulce A.6.1

Graf A.6.5: Starobní důchodci

absolutní meziroční přírůstky v tis. osob ke konci období, pouze důchody v kompetenci ČSSZ

Pozn.: V roce 2010 není zachycen převod invalidních důchodů na starobní důchody u osob starších 64 let.